

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Програма розроблена

Нев'ярович Наталя Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика викладання зарубіжної літератури у вищих навчальних закладах» для студентів за спеціальністю 8.02030302. Мова і література (російська)*; мова і література (англійська, російська)*; мова і література (англійська)*. Спеціалізація: турецька, польська мови; мова і література (німецька, англійська)*.

Предмет курсу – сучасні теоретико-методологічні засади формування фахової свідомості майбутнього викладача-літературознавця та наукові основи практичної методики викладання зарубіжної літератури у вищому навчальному закладі.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Методика викладання зарубіжної літератури у вищих навчальних закладах» реалізує свій науково-практичний потенціал у міждисциплінарних зв'язках із такими науками:

- педагогіка вищої школи, що формує теоретичні основи та загальні положення дидактики вищої школи, віддзеркалює аспекти історії методичної освіти;
- методика викладання літератури у загальноосвітній школі як попередній базовий етап фахового навчання майбутнього викладача-словесника;
- психологія особистості як фундаментальна наука, що досліджує міжособистісні стосунки в процесі викладання, так і її прикладні аспекти – психологія навчання, вікова психологія, психологія учителя та учня;
- історія зарубіжної літератури – базовий фаховий курс, знання якого є передумовою ефективного засвоєння курсу методики викладання зарубіжної літератури у вищих навчальних закладах;
- теорія літератури – теоретичний курс, що забезпечує володіння теоретичними поняттями курсу літератури, розуміння сутності та динаміки процесів літературного образотворення;
- наукові основи теорії пізнання (епістемологія) формують сучасне науково-педагогічне мислення доби постмодернізму, детермінують множинність підходів та варіативність шляхів наукового пізнання;
- компаративістика, перекладознавство, лінгвістика як аспекти зарубіжної літератури різних країн, що вивчаються державною мовою у перекладах кращих перекладачів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Науково-теоретичні основи сучасної вищої філологічної освіти.
2. Науково-теоретичні основи викладання зарубіжної літератури у вищих

навчальних закладах та система формування готовності студентів до практичної діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу поєднує науково-теоретичні та практичні завдання і передбачає опанування фундаментальних наукових засад викладання літератури, розуміння принципів гуманітарної освіти на сучасному етапі, місце методичних знань у структурі освіти, оволодіння теоретичними знаннями щодо змісту, структури, форм і методів викладання зарубіжної літератури у вищих навчальних закладах та використання студентами одержаних знань у практичній сфері.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання зарубіжної літератури у вищих навчальних закладах» є:

- сформулювати уявлення про специфіку викладання зарубіжної літератури у вищих навчальних закладах на сучасному етапі;
- збагатити знання майбутнього викладача сучасною методичною парадигмою форм, методів та прийомів викладання в університеті, розширити коло сучасних понять та термінів;
- сформулювати вміння та навички наукового аналізу літературного тексту на рівні вимог аудиторії майбутніх фахівців із зарубіжної літератури та перекладачів;
- навчити диференціювати принципи, завдання й методи викладання у системі вищої філологічної та загальноосвітньої літературної освіти;
- підготувати студентів до проведення вузівських занять із зарубіжної літератури різного типу;
- дати нормативну та науково-методичну основу для системи оцінювання знань і практичних навичок із зарубіжної літератури, а також сучасних форм її реалізації в університеті;
- розвивати творчі здібності, навички науково-дослідної роботи та самостійної роботи студентів-філологів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сучасні методологічні засади викладання зарубіжної літератури у вищому навчальному закладі;
- нормативну базу (документи, програми) процесу викладання літератури в університеті;
- принципи, способи та прийоми викладання методики літератури;
- сучасні технології та форми викладання;
- новітні методи аналізу художнього тексту;

вміти:

- застосовувати сучасні методи викладання зарубіжної літератури в університеті;
- планувати підготовчу роботу з викладання зарубіжної літератури у вищому навчальному закладі (конспект семінарського / індивідуального заняття, заходу);
- застосовувати різні педагогічні технології під час викладання зарубіжної

літератури;

- проводити на сучасному науково-методичному рівні семінарське (практичне, індивідуальне) заняття з зарубіжної літератури;
- аналізувати проведений методичний захід із літератури;
- застосовувати сучасні наукові методи аналізу творів зарубіжної літератури.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години / 1,5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Науково-теоретичні основи сучасної вищої філологічної освіти

Тема 1. Науково-теоретичні основи фахової методики з викладання зарубіжної літератури в університеті.

Проблема методології та методів вивчення літератури. Зміст і структура дисципліни “Зарубіжна література” у вищих та середніх навчальних закладах.

Принципи та засади навчання на сучасному етапі. Основні фахові науково-методичні видання.

Тема 2. Новітні педагогічні технології викладання зарубіжної літератури в університеті.

Завдання методики викладання літератури у контексті проекту «Концепція літературної освіти в Україні». Діалог культур як методологія та форма сучасної освіти. Інтерактивні методи викладання зарубіжної літератури.

Віртуальні та дистанційні форми викладання та навчання. Метод проектів у формуванні умінь та навичок із зарубіжної літератури. Відео-, аудіо презентація, мультимедійні технології викладання зарубіжної літератури. Ейдетика як навчальна технологія. Вивчення літератури за опорними схемами та образними асоціаціями. Інтегративні методи вивчення літератури у системі міжпредметних зв'язків дисциплін гуманітарного циклу.

Тема 3. Методика викладання зарубіжної літератури: історія питання, традиції та новаторство.

Лекція як основна форма викладання зарубіжної літератури. Семінар (практичне заняття, лабораторна робота): методика проведення в університеті.

Форми контролю та оцінювання знань із зарубіжної літератури та методика їх проведення: тестування, колоквиум, модульний екзамен, залік, екзамен.

Змістовий модуль 2.

Науково-теоретичні основи викладання зарубіжної літератури у вищих навчальних закладах та система формування готовності студентів до практичної діяльності.

Тема 4. Форми роботи з літературної освіти у вищих навчальних закладах.

Методологічні проблеми вивчення літературного твору у сучасному

літературознавстві. Методи науково-дослідної роботи з зарубіжної літератури в процесі підготовки курсових, дипломних та магістерських робіт, їх специфіка та наукова доцільність. Наукові методи аналізу художнього твору: підходи та алгоритми, відповідність методів аналізу естетичній природі тексту, певному художньому напрямку та творчому методу письменника (поетологічний, міфопоетичний, архетиповий, мотивний, хронотопічний, історико-соціальний, культурологічний, історико-біографічний, порівняльний, інтертекстуальний тощо).

Тема 5. Принципи, форми й методи організації науково-дослідної роботи з літератури у вищих навчальних закладах та методика їх виконання.

Методика науково-дослідної роботи студентів. Наукове повідомлення. Реферат. Наукова стаття. Конференція як форма навчання в університеті. Науково-дослідна робота студента (НІРС). Дипломна робота. Магістерська дисертація. Методика організації самостійної роботи студентів-філологів за курсом «Зарубіжна література»: специфіка, форми, прийоми. Інтернет-ресурси з фахової освіти. Дистанційна освіта. Індивідуальна робота студента. Самостійний модуль. Консультація. Робота у наукових проблемних групах.

3. Рекомендована література

1. Богданова О.Ю. Методика преподавания литературы: Учебник для студ. пед. вузов / О.Ю. Богданова, С.А. Леонов, В.Ф. Чертов; Под ред.

275

О.Ю. Богдановой. – 3-изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2004.

2. Клименко Ж. Специфіка викладання зарубіжної літератури в середній школі // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2000. – № 1.

3. Клименко Ж.В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – К., 2006.

4. Кудряшов Н.И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1981.

5. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : Підручник. – К.: Вища шк., 2007.

6. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: Ленвіт, 2000.

7. Якибова Д.У. Методика преподавания литературы. Учебное пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Российский университет дружбы народов, 2012.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- усні відповіді на семінарських заняттях;

- письмові форми поточного контролю (тестування, наукові повідомлення);

- письмова підсумкова самостійна робота зі складання конспекту семінарського заняття з зарубіжної літератури в університеті.